

УДК 330.8

Кригульська Т.Б.¹¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ЕКОСИСТЕМ

Економічний розвиток сучасного суспільства виявляє стійкі тенденції до впровадження інновацій та невідпущеної інтелектуалізації людського капіталу. Ці тенденції реалізуються в інноваційних трендах, що стрімко та безповоротно змінюють економічні реалії, прокладаючи шлях людської цивілізації до Society 5.0 [1]. Серед цих інноваційних трендів унікальним феноменом є штучний інтелект. Це явище неможливо не помітити через те, що воно, як показала практика останніх років, докорінним чином здатне змінювати життя суспільства у різних сферах.

Проблеми створення та застосування технологій штучного інтелекту, вивчаються фахівцями різних галузей знань, що підкреслює важливість та значущість штучного інтелекту для цивілізаційного розвитку. Серед дослідників - зарубіжні вчені Ч. Беббідж, М. Граціано, Т. Вебб, Д. Кільстрем, П. Норвіг, С. Рассел, А. Тьюрінг, Е. Фейгенбаум, а також вітчизняні - М. Глибовець, М. Єфремов, Г. Іванченко, А. Матвійчук, Г. Машлій, Г. Мосій, О. Олеський, В. Пасічник, М. Пельчер, А. Петренко, О. Піжук, О. Подгаєцький, Д. Попов, М. Шаховська, О. Швирков, А. Шевченко та багато інших.

У загальному сенсі штучним інтелектом (ШІ, англ. Artificial Intelligence, AI) називають розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, котрий вивчає найефективніші алгоритми самостійного пошуку та прийняття рішень шляхом формалізації проблем та завдань, подібних до тих, які виконує людина та тих, які вона неспроможна виконати. «Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні» визначає штучний інтелект як функцію штучної свідомості, яка представлена створеною та контрольованою нею системою алгоритмів, забезпечує самонавчання згідно з наявною інформацією, набутими знаннями, правилами, законами суспільства та своїм досвідом, створення на цій основі нових знань для виконання доручень людини, здатність проводити самодіагностику й обґрунтовувати прийняті нею рішення [2, с.62].

Незважаючи на надвисоку витратність розробки та застосування штучного інтелекту, найпотужніші корпорації світу, величезні кошти інвестують у його розвиток, дбаючи про свою конкурентоспроможність та майбутні перспективи. За останніми рейтинговими оцінками серед лідерів - Alibaba, Amazon, Google, Alphabet, Apple, Baidu, Facebook, IBM, JD.com, Microsoft, Tencent [3]. Їхній позитивний досвід надихає країни світу

слідувати за ними. Враховуючи потенціал технологій штучного інтелекту, вони швидко розповсюджуються світом.

Застосування технологій штучного інтелекту від простого розпізнавання мови до машинного навчання охоплює та стрімко змінює усі сфери суспільної діяльності до невпізнанності. Автоматизація бізнес-процесів підвищує продуктивність та ефективність діяльності екосистем. Сучасний маркетинг активно використовує штучний інтелект для аналізу поведінки споживачів та створення максимально релевантної реклами. У фінансовій сфері штучний інтелект дозволяє приймати оптимальні рішення в реальному часі, мінімізуючи ризики, а також допомагає у боротьбі з шахрайством. Запровадження штучного інтелекту на транспорті робить його зручнішим і комфортнішим для пасажирів, оптимізує логістику. Створення інтерактивних платформ в освіті на основі штучного інтелекту забезпечує її персоналізацію, а використання чат-ботів дозволяє пришвидшувати виконання навчальних завдань різної складності. Сучасні медичні технології на основі штучного інтелекту дозволяють швидко аналізувати дані пацієнтів, уточнювати діагнози та визначати найліпші варіанти обстеження та лікування. У різних напрямках діяльності штучний інтелект не лише автоматизує рутинні завдання, але також дозволяє створювати принципово нові послуги та продукти.

Отже, нині штучний інтелект виявляє себе як ключовий напрям поступальної модернізації в економіці, що забезпечує появу проривних технологій в промисловості, аграрній галузі, військовій справі, логістиці, управлінні, в освіті та медицині, банківській та фінансовій справі, комерційній діяльності, розбудові інфраструктури тощо. Практика демонструє колосальний потенціал штучного інтелекту в забезпеченні докорінних перетворень та модернізації екосистем різного рівня. Успішна реалізація цього потенціалу вимагає від суспільства вияву високого ступеня самоусвідомленості та відповідальності для забезпечення балансу між інноваціями та безпекою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кашена Н. Б., Чміль Є. Л. Теоретико-методичні засади аналізу інноваційного розвитку підприємства. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-56> (Дата звернення 28.09.2025).
2. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні: монографія / А.І. Шевченко, С.В. Барановський, О.В. Білокобильський, Є.В. Бодянский, А.Я. Бомба, та ін. [За заг. ред. А.І. Шевченка]. К.: ІПШІ, 2023. 305 с.
3. Reim, W., Åström, J., & Eriksson, O. (2020). Implementation of Artificial Intelligence (AI): A Roadmap for Business Model Innovation. *AI*, 1(2), 180-191. URL: <https://doi.org/10.3390/ai1020011> (Дата звернення: 29.09.2025)